

Чупріна М.О.

*кандидат економічних наук, доцент
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського», м. Київ*

Балашук Н.М.

*студентка факультету менеджменту та маркетингу
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського», м. Київ*

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ РЕСУРСНИХ ОБМЕЖЕНЬ

Анотація: В статті розглянуті напрями удосконалення матеріально-технічного забезпечення діяльності підприємств в умовах ресурсних обмежень. Зазначено суть матеріально-технічного забезпечення. Узагальнено основні завдання щодо формування матеріально-технічної бази підприємства та її економічне значення. Виявлені проблеми удосконалення матеріально-технічного забезпечення та методи його удосконалення. Проаналізовано напрями удосконалення та їх роль в майбутніх операціях для покращення стану матеріально-технічної бази. Наведено проблематику системи матеріально-технічного забезпечення та актуальність даної теми статті. На основі використання статистичного методу, методу експертних оцінок та дослідження здобутків вчених запропоновані основні напрями удосконалення матеріально-технічного забезпечення.

Ключові слова: матеріально-технічне забезпечення; ресурсні обмеження; матеріально-технічна база.

**Чуприна Маргарита
Балашук Неля**

НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ РЕСУРСНЫХ ОГРАНИЧЕНИЙ

Аннотация: В статье рассмотрены направления совершенствования материально-технического обеспечения деятельности предприятий в условиях ресурсных ограничений. Указано суть материально-технического обеспечения. Обобщены основные задачи по формированию материально-технической базы предприятия и его экономическое значение. Выявлены проблемы совершенствования материально-технического обеспечения и методы его совершенствования. Проанализированы направления совершенствования и их роль в будущих операциях для улучшения состояния материально-технической базы. Приведена проблематика системы материально-технического обеспечения и актуальность данной темы статьи. На основе использования статистического метода, метода экспертных оценок и исследования достижений ученых предложены основные направления совершенствования материально-технического обеспечения.

Ключевые слова: материально-техническое обеспечение; ресурсные ограничения; материально-техническая база.

**Chuprina Margarita,
Balashuk Nelya,**

AREAS OF IMPROVEMENT OF THE FIXED ASSETS SYSTEM OF THE ENTERPRISE IN RESOURCE CONSTRAINTS

Annotation: In the article the directions of improvement of logistics enterprises in terms of resource constraints. Indicated essence of logistics. Overview main task of

formation of logistics enterprise and its economic importance. Identified problems improving logistics and methods of improvement. Analyzed trends of improvement and their role in future operations to improve the material and technical base. An problematic system of logistics and relevance of the topic of the article. On the basis of statistical method, expertise and research achievements of scientists proposed main directions of improvement of logistics.

Keywords: logistical support; resource limitations; material-technical base.

Постановка проблеми та актуальність дослідження.

Питання матеріально-технічного забезпеченості діяльності підприємств в умовах ресурсних обмежень стає більш важливим аніж звичайна формальність. Дефіцит ресурсів та обмеження на сьогодні дуже важлива проблема. Умови ресурсних обмежень передбачають скінченність та рідкість ресурсів, необхідних для виробництва та виробничої діяльності підприємства тобто відбувається недостатній рівень забезпеченості досягнення мети та завдань підприємства. Відповідно дані умови виявились саме зараз через політичні та економічні проблеми в Україні. Виділяється менша сума з державного бюджету, значно скоротились природні та трудові ресурси. Все це негативно впливає на стан матеріально-технічного забезпечення виробництва.

В останні році актуальність даної проблеми помітна крізь тони документації та схеми корупційних операцій. Адже саме через ці проблеми матеріально-технічне забезпечення в такому плачевному стані. Як показує статистика, рівень матеріально-технічного забезпечення значно скоротився упродовж останніх років. Рівень зносу основних засобів становить 60,5%. І це не тільки у сфері будівництва, а й в інших. Рівень рентабельності становить всього 1,5%. [1, 2]. Це дуже відзначилось і на забезпеченості підприємств технікою, перебільшеним строком амортизаційного використання приладів та зношуваності технічного обладнання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Слід зазначити, що теоретичним і прикладним аспектам зазначеного напрямку наукових досліджень присвячені наукові праці Литвиненко А. О., Пилипенко А. А., Тарасенка Н. В., Тарасюка Г. М., Шеремета А. Д. [3, 4]

Відаючи належне теоретичній та практичній цінності попередніх здобутків, існує потреба у системному аналізі матеріально-технічного забезпечення діяльності підприємств реального сектору економіки.

Формування цілей статті (постановка завдання).

Ціль даної статті – окреслити стан матеріально-технічного забезпечення діяльності підприємств та запропонувати нові напрями його удосконалення в умовах ресурсних обмежень.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Одним із найважливіших чинників підвищення ефективності виробництва підприємств є його забезпеченість матеріально-технічними ресурсами. Саме рівень матеріального забезпечення підприємства є одним із критеріїв конкурентного місця на арені світової економіки. Тому, економія витрат постає одним із головних чинників виживання в умовах ресурсних обмежень. Цілком зрозуміло, що необхідні значні фінансові можливості та нововведення задля підвищення рівня матеріально-технічного забезпечення. Але це не єдиний напрям удосконалення матеріально-технічної бази.

Розглядаючи перший варіант виникає проблема довгостроковості, накопичення запасів та грошових коштів. Звичайно, можна взяти кредит, але в умовах ресурсних обмежень та з урахуванням сучасної економічної ситуації в Україні це робити дуже небезпечно. Щодо до другого розвитку подій – інновації завжди приносять необхідний ефект, але він неможливий без першого варіанту.

Сучасні умови господарювання вимагають формування системи матеріально-технічного забезпечення підприємства, яка сприяє: а) забезпеченню підприємства всіма необхідними матеріалами для виробництва; б) оптимізації господарських зв'язків між споживачем та постачальником; в) створенню

матеріальних запасів, які будуть економічно обґрунтованими; г) застосуванню прогресивних шляхів надходження ресурсів [5].

Формування системи матеріально-технічної забезпечення безпосередньо пов'язано із планування системи матеріально-технічного забезпечення, а саме із : прогнозування попиту; планування виробництва; планування фізичного розподілу продукції; планування постачання [4].

Підприємствам необхідно здійснювати контроль своєї діяльності на різних етапах та напрямках. Наприклад, проводити маркетингові дослідження, досліджувати ринок постачальників, визначити рівень їх надійності. Також необхідно нормувати потреби галузі. З метою економії ресурсів та матеріалів. Серед основних завдання відділу матеріально-технічного забезпечення можна віднести: розробку матеріальних планів; визначення поточної потреби в матеріалах, сировині та ресурсах; застосування оперативних заходів щодо реалізації замовлень; вибір надійних постачальників, підписання договорів з ними; порівняння рівня якості матеріальних ресурсів підприємства зі стандартними показниками

Ще одним напрямом є планування матеріально-технічного забезпечення. Це означає постановку чітких цілей щодо плану організації закупки ресурсів, екологічної утилізації відходів та контроль використаних ресурсів [6].

Управлінська система підприємства регламентує процес формування технічного та матеріально запасу за допомогою фінансового та логістичного відділів. Ще одним напрямом залучення нових грошовий коштів є пошук інвесторів або бізнес-ангелів. Бізнес-план дозволить окреслити найкращі напрями діяльності підприємства, охарактеризує сильні сторони та дозволить інвесторам спланувати подальші операцій з залученням нових технологій, покращення слабких елементів та допоможе підприємству вийти зі скрутного становища.

Бізнес-ангели шукають потенційні підприємства, щоб в подальшому допомогти йому досягти високого конкурентного положення на ринку за

рахунок грошових вкладень. Вони підтримують нові капіталовкладення у виробництва за рахунок власних коштів.

Беззаперечно необхідно постійно здійснювати маркетингові дослідження ринку нових матеріалів та постачання сировини. Координовані дії управлінців необхідно спрямовувати на пошук нових надійних інвесторів та постачальників.

Ще одним кроком для удосконалення системи матеріально-технічного забезпечення є нормування потреби в матеріалах та ресурсах, що дозволить скласти точний план щодо забезпеченості підприємств сировиною. Також це дає можливість оцінити ситуацію із забезпеченістю тим чи іншим ресурсом [7].

Планування на майбутні періоди надає можливість зекономити ресурси та матеріали, а контроль та облік буде сприяти впровадженню технологій по безвідходному виробництву. Таким чином, товари, які вироблятимуться в такий спосіб, можна продавати або використовувати задля власного споживання та експлуатації.

Необхідно створити систему штрафів та заходів щодо обмеження виробничої діяльності у разі недотримання норм. Законодавчі акти повинні підтримувати сектор підприємництва, щоб створити нові робочі місця, сплачувати податки та виробляти продукцію, яка відповідає світовим стандартам якості. Це принесе прибуток і підприємству, і збільшить валовий внутрішній продукт.

В Україні поки не створена комісія щодо контролю матеріально-технічної бази. Немає відповідного органу, який би здійснював періодичний контроль підприємств та виробництв на рахунок забезпеченості сировиною, дотриманням законів, норм і правил.

Не можна не згадати корупцію. Адже в нормативні акти та державний бюджет вносяться статті щодо забезпеченості підприємств необхідними ресурсами та матеріалами. Далі ці кошти використовуються не за призначенням. Дуже довгий процес надходження коштів від міністерств

безпосередньо до вітчизняних підприємств. Щоб цього не було, необхідно змінювати систему, яка так довго вкорінена у нашій державі.

Звичайно, коли є фінансова можливість тобто значні фінансові капітали, то проблема стає дедалі меншою, оскільки є можливість запровадити нові інноваційні платформи щодо економії ресурсів та системи по впровадженню у виробництво нового обладнання з технічними особливостями та потужнішими характеристиками.

Висновки.

Отже, сучасні умови господарювання вимагають докласти значних зусиль щодо запровадження нових напрямів удосконалення матеріально-технічного забезпечення. До напрямів удосконалення матеріально-технічного забезпечення слід віднести: контроль діяльності підприємства на всіх етапах; маркетингові дослідження, аналіз ринку та постачальників; планування матеріально-технічного забезпечення (закупка ресурсів, екологічна утилізація відходів та контроль використаних ресурсів; залучення нових грошових коштів та інвестицій, фінансових активів, інвесторів; нові інноваційні технології щодо удосконалення та економічності матеріально-технічної бази; нормування потреби в матеріалах та ресурсах; планування на майбутні періоди; штрафи та обмеження; комісія щодо контролю та дотримання норм стандартів.

Завдяки реалізації зазначених заходів можна досягти удосконалення матеріально-технічного забезпечення з урахуванням дефіциту ресурсів та обмеженості фінансових можливостей. Відповідно ситуацію необхідно розглядати комплексно з урахуванням галузевих особливостей. Кожен з цих напрямів дозволить покращити ситуацію підприємства та зробить можливим реалізовувати діяльність і продукцію на ринок без значних перешкод.

Література

1. Електронний ресурс [Режим доступу] - <https://sites.google.com/site/kostia03061992/materialno-tehnicne-zabezpecenna-pidpriemstva>

2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Пилипенко А. А. Організація управління розвитком матеріально-технічної бази підприємства: монографія / Пилипенко А. А., Литвиненко А. О. – Харків: ФОП Здоровий Я. А., 2015. – 236 с.
4. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства. Навч. Посіб. - К.: Каравела, 2010. – 52 с.
5. Електронний ресурс [Режим доступу] - http://stud.com.ua/19035/ekonomika/materialno_tehnichne_zabezpechennya_b_udivnitstva
6. Тивоненко, С. Г. Фришев, В. П. Бабій, С. М. Бондар. Навчальний посібник – К. : Вища освіта, 2006. – 164 с.
7. Електронний ресурс [Режим доступу] - http://pidruchniki.com/1603012653625/ekonomika/analiz_gospodarskoyi_diyalnosti

References

1. Electronnij resurs [Rejum dostupu] - <https://sites.google.com/site/kostia03061992/materialno-tehnicne-zabezpecenna-pidpriemstva>
2. Oficijnuj sajt Dergavnogo comitety statustiki Ukrainu [Electronnij resurs]. - Rejum dostupu do sajty: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Pilipenko A. A. Organizacia upravlinnia rozvutkom materialno-tehnicnoi bazi pidpruemstva: monografia / Pilipenko A. A., Litvinenko A. O. – Kharkiv: FOP Zdorovij Ja. A., 2015. – 236 s.
4. Tarasiuk G. M., Shvab L. I. Planuvannija dijalnosti pidpryemstva. Navch. Posib. - K.: Karavela, 2003. – 52 s.
5. Electronnij resurs [Rejum dostupu] - http://stud.com.ua/19035/ekonomika/materialno_tehnichne_zabezpechennya_b_udivnitstva

6. Tivonenko, S. G. Frishev, V. P. Babij, S. M. Bondar. Navchalnuj posibnyk. – K.: Visha osvita, 2006. – 164 s.
7. Electronnij resurs [Rejum dostupu] - http://pidruchniki.com/1603012653625/ekonomika/analiz_gospodarskoyi_diyalnosti